

Kooskõlastamise käigus tehtud märkuste ja ettepanekutega arvestamise tabel

Nr	Märkuse või ettepaneku sisu	Selgitus
Eesti Meediaettevõtete Liit		
1.	Eesti Meediaettevõtete Liidu liikmeslehtedele on oluline, et säiliks praegune kandepäevade arv ja jaotus nädalas (viis päeva), säiliks ajalehtede hommikune kojukanne, teenuse hinnakujundus oleks läbipaistev, selle üle oleks järelevalve ning et kande hind oleks taskukohane ja prognoositav.	Võtame teadmiseks.
2.	<p>Kandepäevade arvu ja kande tingimuste (teenuse tingimuste) fikseerimine seaduse tasemel.</p> <p>Laupäevase kojukande säilimine on meediaväljaannetele väga oluline.</p> <p>Meedialiit peab vajalikuks rõhutada, et kui praegu seaduses kehtestatud kuue kandepäeva asemel kavatsetakse kehtestada viis kandepäeva, siis peetaks silmas sedagi, et perioodilised väljaanded ilmuvad praegu teisipäevast laupäevani (T, K, N, R, L) ning et kuuendast kandepäevast – esmaspäevast - loobusid väljaanded välistingimuste surve, kui jaemüügiettevõtte loobus lehti esmaspäeviti müüki toimetamast ning AS Eesti Post prognoosis lehtede kojukande hinna märkimisväärsel tõusu. Ajalehed loobusid ilmutamast esmaspäeviti ning selle tulemusena tõstis AS Eesti Post kojukande hinda seni pakutust vähem.</p> <p>Me ei saa täielikult nõustuda seaduseelnõu seletuskirjas tooduga, et langevaid turumahte arvestades on täiendavatest kandepäevadest vabatahtlik loobumine kirjastajate poolt tulevikus tõenäoline. Oleme kohtumistel seaduse väljatöötajatega väljendanud seisukohta, et kui kandepäevade arvu</p>	<p>Arvestatud osaliselt. Selgitame, et postiseaduse tasandil reguleeritakse UPT raames postisaadetiste kohale toimetamise päevade arv, kuid UPT osutaja täiendavate kohustuste detailsemad nõuded (sh perioodiliste väljaannete edastamise tingimused (päevade arv)) sätestatakse eelnõu kohaselt rakendusmääruses. Eelnõuga ei ole planeeritud muuta postisaadetiste kohale toimetamise päevade arvu. Juhime tähelepanu, et eelnõu seletuskirjas välja toodud „viis tööpäeva“ on seotud postisaadetiste edastamisega, mitte perioodiliste väljaannete edastamisega.</p> <p>Perioodiliste väljaannete kojukande päevade arv sätestatakse edaspidi postiseaduse asemel valdkonna eest vastutava ministri määruses. Kandepäevade arvu sisustamine toimub väljaannete ning kojukande eest vastutavate osapoolte kokkuleppel. Arvestades laekunud ettepanekut plaanime rakendusmääruse</p>

	<p>vähendamine kuult viiele tõi meile kaasa tulude ja tellimuste mõningase vähenemise, siis kandepäevade arvu edasine vähendamine kahjustaks oluliselt ajakirjandusväljaannete väärtuspakkumist ning tooks kaasa tellijate loobumise tellimusest sellisel määral, mis kahjustaks väljaannete äriväljavaateid. Sellisel juhul toimuks tellijate arvu kahanemine, meediaväljaannete tellijatulu vähenemine ning sellest tulenev vajadus vähendada väljaande ilmumissagedust või paberväljaanne sootuks sulgeda välise mõju, mitte ajakirjandusturu orgaanilise kahanemise tulemusena.</p> <p>Seaduseelnõu seletuskirjast jääb ebaselgeks laupäevase kojukande tulevik. Laupäevane päev on meediaväljaannetele üks olulisimaid. Laupäevased väljaanded kujutavad sageli eraldi struktuuri ja ülesehitusega toodet, mis on kujundatud, võttes arvesse sihtrühma harjumusi, vajadusi ja käitumist. Seda ei saa lihtsalt asendada ja liigutada mõnele teisele nädalapäevale ilma, et see tooks kaasa tarbija loobumise ohtu ja sellega kaasnevat negatiivset mõju väljaandjatele. Üldist arengut pikemaajaliselt ettepoole projitseerides ei saa me välistada, et just laupäevane toode on viimane, mis turule püsima jääb, kui päevalehed on sunnitud kestlikult kahanema.</p> <p>Seepärast teeme ettepaneku täpsustada ja rõhutada seaduse tekstis laupäeva erilist positsiooni kandepäevade seas. Praegu eelnõusse märgitud „viis tööpäeva“ ja „viis päeva“ pole selleks piisavad. Kui seadusesse kirjutatakse senise kuue päeva asemel kohustus tagada postisaadetiste kogumine ja saajale kättetoimetamine saajale kõigil tööpäevadel ning mitte vähem kui viiel päeval nädalas ja üks kord päevas kogu Eesti territooriumil vastavalt postidirektiivile, siis seab see meie hinnangul automaatselt ohtu perioodikaväljaannete kojukande laupäeviti, millega me ei saa kindlasti nõustuda.</p>	<p>sõnastust täiendada selliselt, et lisaks viie päevasele kandlele peab üheks kandepäevaks olema laupäev. Konkreetse rakendusmääruse muutmisel räägitakse see täiendavalt läbi seotud osapoolte, sh Eesti Meediaettevõtjate Liiduga.</p> <p>Täiendame seletuskirja seoses kandepäevade arvu edasise vähenemise osas. Algse vabatahtliku kandepäeva loobumise mõjude kirjeldamises lähtusime Advokaadibüroo Lextal arvamuses postiseaduse muutmise seaduse eelnõu väljatöötamiskavatsuse kohta (punkt 12), mis esitati 25.02.2022. a Eesti Meediaettevõtete Liidu nimel.</p>
3.	<p>Hommikuse kojukande säilimine on meediaväljaannete väga oluline.</p>	<p>Selgitame. Hea õigusloome ja normitehnika eeskirja § 65 lõike 1 punkt 7 kohaselt on ka ministri määruse</p>

	<p>Seaduseelnõu teeb ettepaneku sätestada postiteenuse kvaliteedinõuded postiseaduse asemel valdkonna eest vastutava ministri määrusega. Mõõname, et seaduse tasemel võib tõesti olla tegemist liiga detailse regulatsiooniga, kuid peame vajalikuks, et seadusega kehtestatakse nii postiteenuse olulisemad kvaliteedinõuded kui ka see, kuidas käib kaasamine ja puudutatud osapooltega konsulteerimine muudatuste korral sellistes küsimustes, mis edaspidi sätestatakse ministri määrusega.</p> <p>Ajalehtede hommikune kojukanne tiheasustuse piirkonnas (mõistame, et hajaasustuse piirkonnas pole see praegu mõeldav ega muutu mõeldavaks ka edaspidi) on meie hinnangul oluline põhjus, miks lugeja meie teenuseid tarbib, ning peaks seetõttu olema määratletud seadusega. Muudatused selles vallas – näiteks hommikuse kande nihutamine kasvõi paari tunni võrra hilisemaks – saati siis kojukande nihutamine pärastlõunaks – muudaksid oluliselt teenuse olemust, vähendaksid tarbija rahulolu teenusega ning tooksid kaasa lehetellimuste arvu vähenemise.</p> <p>Rõhutame, et langeval turul on eriti oluline pakkuda paberlehe tellijale stabiilsust nii toote kui teenuse näol. Mistahes muudatused – olgu tegu ilmumispäevade, ilmumiskordade arvu või lehe postkasti toimetamise ajaga – toovad automaatselt kaasa lugejate pahameele ja tellimusest loobumise. Kirjastajate kogemus näitab samuti, et kui ajaleht tellijale ei sobi, kui tellimuse hind on liiga kõrge või kui leht ei saabu sobival ajal, võib ta küll otsida sobivamat paberalternatiivi, kuid kui seda turul pakkuda ei ole, siis lihtsalt loobuda eestikeelset meediat tarbimast. Sellisel juhul riskime olukorraga, kus osa kodanikest jääb nn uudistekõrbe.</p>	<p>seletuskirja üheks osaks eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon. Seega on kaasamine ja konsulteerimise kohustus kirjeldatud juba horisontaalselt ning sellest tuleb ministri määruste koostamisel ka lähtuda.</p> <p>Leiame, et hommikuse kojukande säilimine on oluline, kuid ei pea mõistlikuks niivõrd detailse aspekti reguleerimist seaduse tasandil.</p>
4.	<p>Taskukohane tasu, põhjendatud tasu, hinnakujunduse läbipaistvus ning riiklik järelevalve hinnakujunduse üle</p> <p>Tervitame seaduse loojate püüdlust muuta postiteenuse hinda ja hinnakujunduse protsessi läbipaistvamaks ning allutada see Konkurentsiameti kontrollile. Peame sealjuures mõnma, et „põhjendatud tasu“ ja „taskukohase tasu“ vahel</p>	<p>Selgitame.</p> <p>Postiseaduse muudatusega viiakse universaalne postiteenuse hinnamenetus põhjendatud tasu alla. Põhjendatud tasu korral jääb jätkuvalt kehtima postidirektiivi artikli 12 nõue, et universaalne</p>

	<p>on oluline sisuline erinevus, mistõttu peab teenuse hinna kooskõlastamisel ja kehtestamisel olulise tingimusena silmas pidama sedagi, et kõrge „põhjendatud tasu“ ei hakkaks pärssima teenuse levikut. Sealgi tuleks meie arvates lisada kas avaliku konsultatsiooni või osapoolte konsultatsiooni mehhanism, mis neid riske võimaldaks maandada või hajutada.</p> <p>Eelnõu loojad märgivad, et tulenevalt läbirääkimisest sidusrühmadega on perioodika kojukande teenuse hinnastamise allutamine Konkurentsiameti järelevalvele jäänud eelnõust välja. Meedialiit toetab siiski ka perioodika kojukande hinnakujunduse läbipaistvust, kulupõhisust ja põhjendatust.</p> <p>Ühtpidi on mõistetav, et perioodika kojukandel hajaasustuse piirkonnas on tugev regionaalpoliitiline tähendus ning et seda kui eriti kõrge omahinnaga teenust on tarvis jätkuvalt riiklikult toetada. Toetus omakorda avaldab kojukande hinnale olulist mõju.</p> <p>Küll aga oleme seda meelt, et ka perioodika kojukande hinnastamine peaks olema läbipaistev, kulupõhine ning põhjendatud. Ilmselt on tarvis universaalse postiteenuse õiglase hinnastamise jaoks analüüsida postiteenuse pakkuja kõiki kulusid, sest meie arvates ei ole üksiku teenuse kulusid – eriti UPT ja perioodika kojukande kulusid - võimalik lõpuni eristada. Seepärast pole Meedialiit vastu ka sellele, kui perioodika kättetoimetamise hinna kujunemise mehhanism oleks niisama läbipaistev nagu universaalse postiteenuse omagi ning et Konkurentsiamet analüüsiks ka perioodika kojukande hinna kujunemist sama metoodika alusel. Perioodika kojukande hinna kujunemist ja selle komponente tuleks kirjastajatele hinnaläbirääkimiste käigus tutvustada, et me saaksime veenduda ka selle hinna kulupõhisuses ja põhjendatuses. Kojukande hinnastamise puhul tuleks seaduse tasandil (hinnakomponentide juures) määratleda seegi, kuidas kandepäevade arv (või nende võimalik muutus) avaldab mõju teenuse lõpphinnale.</p>	<p>postiteenus peab olema jätkuvalt taskukohane kõikidele kasutajatele. Selle tagamiseks tuleb UPT osutajal UPT põhjendatud tasu kooskõlastada regulaatori ehk Konkurentsiametiga. Arvestades, et põhjendatud tasu täpsemad alused sätestatakse ministri määrmuses, siis kohaldub kõnealusele määrmusele samuti kaasamise ja konsultatsiooni kohustus.</p> <p>Oleme nõus, et perioodika kojukande hinnakujundus peaks olema läbipaistev, kulupõhine ja põhjendatud. Samas tuleb arvestada, et perioodiliste väljaannete kojukande kohustus on universaalse postiteenuse osutajale seatud täiendav kohustus, mida osutatakse turutingimustel ning mida võivad osutada ka teised teenuseosutajad (erinevalt UPT-st, mida saab osutada korraga ainult üks ettevõtte). Olemuselt on tegu sarnane kohustusega nagu on pensionite või toetuste kojukanne. Viimane on samuti UPT osutaja kohustus, kuid mida praktikas osutab hanke alusel hoopis vabaturu teenuseosutaja.</p> <p>Eelnõuga disainitud põhjendatud tasu on loodud universaalse postiteenuse jaoks, ilma kaasnevaid kohustusi arvestamata. Kõnealuse kohustuse liitmine ka UPT osutaja kaasnevatele kohustustele tekitaks täiendavat bürokraatiat ning ajakulu nii teenuse tellijale, osutajale kui regulaatorile. Lisaks tekiks ebavõrdne kohtlemine UPT osutaja ja teiste perioodilisi väljaannete kojukannet pakkuvate teenuse osutajate osas. Eelnõu koostamise seisuga on perioodiliste väljaannete või</p>
--	--	---

		<p>menetlusedokumentide edastamiseks majandustegevusteate esitanud lisaks AS Eesti Postile veel 8 ettevõtet.</p> <p>Eeltoodust tulenevalt ei ole perioodika kojukande hinna kooskõlastamise liitmine käesoleva protsessi sisse mõistlik.</p>
5.	<p>Seoses „põhjendatud tasuga“ toome esile veel ühe probleemi: meediamajadega sõlmitud lepingutes on kojukande hind seotud turu üldise mahuga ning turu kogumahu kahanemine lepingus fikseeritust kiiremini tähendab väljaannetele järgmiseks hinnaperioodiks täiendavat hinnatõusu (lisaks praegu juba lepingus fikseeritud hinnatõusule).</p> <p>Mõne turuosalise lahkumine turult toob ülejäänutele kaasa täiendava ja prognoosimatu hinnatõusu. Nii tähendas Eesti Päevalehe paberlehena ilmunise lõppemine teistele väljaannetele märkimisväärset lisakulu kojukandehinna täiendava kasvu näol.</p> <p>Kojukande hinna tõus (ka teised kirjastajate tegevusest sõltumatud otsused, näiteks käibemaksu tõus) tingivad vajaduse tõsta tellimishinda, kõrgem hind toob kaasa tellijate loobumise, see omakorda tingib uuesti kojukandehinna tõusu. Selline „surmaspiraal“ ilma tasakaalustavate poliitikameetmeteta võib viia soovimatute tulemusteni: paberajakirjanduse tarbijate hulk väheneb, viimastele väljaannetele, kes kojukandeturule jäävad, langeb aga ebaõiglane koormus kogu kojukandesüsteemi kinnimaksmiseks „põhjendatud tasuna“, mis võib olla ebamõistlikult kõrge. Palume seaduse loojatel siin kindlasti lisada kaitse- ja leevendusmeetmeid.</p>	<p>Võtame teadmiseks ja selgitame. Hetkel rakendatakse kojukande osas mitmeid kaitse- ja leevendusmeetmeid. Riigi eelarvest on iga aastaselt maapiirkonna kojukandeks eraldatud dotatsioon, et nii maapiirkonnas kui linnapiirkonnas oleks võimalik hoida perioodiliste väljaannete kojukande hind samaväärsena. 2025. aastal on üheskoos teenuse osutajaga uuendatud ka doteeritava piirkonna tsooni, et toetus oleks paremini sihistatud.</p> <p>Kõnealuse postiseaduse muudatusega võimaldatakse UPT osutajal osutada teenuseid efektiivsemalt, eemaldades ebavajalikud ning koormust tekitavad nõuded. Arvestades langevaid mahtusid, peab töö nende tegevustega jätkama ning on oluline leida täiendavaid võimalusi, millega on võimalik tagada teenuse jätkusuutlikkus, kaitstes samal ajal teenuse kasutajate huve.</p>
Sotsiaalministeerium		
1.	<p>Sotsiaalministeeriumil ei ole postiseaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu kohta sisulisi märkuseid. Juhime aga tähelepanu sellele, et eelnõu § 1 punktis 43 (PostiS § 36 lõikes 2) viidatakse pensionite ja toetuste väljamaksimisega seonduvalt vaid riikliku pensionikindlustuse seadusele, kuid toetusi makstakse kojukandega välja ka</p>	<p>Osaliselt arvestatud. Täiendame eelnõud ning sõnastame säte üldisemalt viidates kõikidele asjakohastele õigusaktidele.</p>

	<p>teistel juhtudel. Näiteks on kojukandega seonduvat reguleeritud puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse §-s 22, perehüvitiste seaduse § 8 lg-s 5 ja töövõimetoetuse seaduse §-s 17.</p> <p>Ühtlasi asendatakse eelnõuga PostS § 36 lõike 1 punktis 2 universaalse postiteenuse osutaja rahasiirete osutamise kohustus sellekohase õigusega. Meie hinnangul tasuks kaaluda, kas selle juures võib olla vajadus teatud erisusteks näiteks kriisisituatsioonide puhul, kuna rahasiirde makseteenus võib aidata kaasa rahaliste vahendite käibel hoidmisele kriisisituatsioonides.</p>	<p>Rahasiirde teenust pakuvad turul ka muud teenuse osutajad. UPT osutaja vaates on tehingute arv aastate lõikes oluliselt vähenenud ning trend on langev. Igasugune täiendav kohustus UPT osutajale tähendab täiendavat kulu, seega ei ole meie hinnangul täiendavate eristuste loomine põhjendatud. Kriisisituatsioonides sularaha kättesaadavuse tagab vastavalt Hädaolukorraseaduse § 36 lõike 3 punktile 2 Eesti Pank.</p>
Konkurentsiamet		
1.	<p>Konkurentsiamet on tutvunud seaduseelnõuga ning sellele lisatud seletuskirjaga. Seaduseelnõu sisulise poole osas ametil märkusi ei ole. Samas oleme lisanud eelnõu teksti juurde mõned kommentaarid, mis puudutavad konkreetsete sätete jõustumise aega. Eelnõuga tutvumisel tekkis kommenteeritud sätete juures kahtlus, et need on jäänud üleminekusätete hulgast välja.</p> <p>Lisaks tegime ühe kommentaari seletuskirja teksti juurde. Selle lehekülje 15 alt teises lõigus on märgitud, et UPT osutamise kuludest ca 70% moodustub personalikulud, millest omakorda suur osa moodustavad nn eesliinitöötajad (kirjakandjad). Tõime oma kommentaaris välja, et Konkurentsiametile esitatud UPT ebamõistlikult koormavate kulude hüvitamise taotluste põhjal nähtub Eesti Posti andmetest, et personalikulud on ca 40% UPT-le kantavatest kuludest.</p>	<p>Selgitame. Kooskõlastamisele esitatud eelnõu § 4 (seaduse jõustumine) sätetes olid jäänud viimased muudatused sisse viimata. § 4 lõige 1 sätestab seaduse üldise jõustumise aja ning lõigetes 2 ja 3 sätestatakse erijuhud. Universaalse postiteenuse põhjendatud tasu sätted (eelnõu § 39¹-39⁴) on plaanitud jõustuma esimesel võimalusel, kuna need on aluseks põhjendatud tasu menetluseks. Seega need jõustuvad eelnõu § 4 lõike 1 alusel.</p> <p>Eelnõuga lisatavate § 53¹. Universaalse postiteenuse põhjendatud tasule üleminek ja § 53². Universaalse postiteenuse rahastamisega seotud rahastamiskohustuse lõpetamine osas ei ole eraldi rakendussätet vaja, kuna need jõustuvad samuti eelnõu § 4 lõike 1 alusel.</p> <p>Seaduse 4. peatüki 2. jao kehtetuks tunnistamine ja paragrahvi 43 lõike 2 ja 3 kehtetuks tunnistamine jõustuvad eelnõu § 4 lõike 3 alusel kuna need reguleerivad kuni põhjendatud tasu jõustumiseni seniseid õigusi ja kohustusi.</p>

		Tööjõukulude osas täpsustame seletuskirja teksti.
AS Eesti Post		
1.	Eesti Post kui postiteenuse osutaja, sh universaalse postiteenuse (edaspidi UPT) osutaja on pikka aega juhtinud tähelepanu postiseaduse kaasajastamise vajadusele. Seepärast on meie hinnangul tervitatav postiseaduse muutmise jõudmine eelnõu tasemele. Aktsiaselts Eesti Post nõustub suures osas eelnõus tooduga, kuid siiski on mitmeid kohti, mille osas palume seaduse ja rakendusaktide eelnõusid muuta ja täiendada ning seletuskirja muuta või täiendada.	Võtame teadmiseks.
2.	<p>Põhjendatud tasu mudel ja sellele üleminek. Eelnõus on loobutud taskukohase tasu ja ebamõistlikult koormavate kulude hüvitamise mudelist ning kasutusele võetakse põhjendatud tasu mudel. Üldjoontes sarnaneb see teiste reguleeritud valdkondadega, kuid arvestades UPT teenuse olemuslikku erinevust teistest reguleeritud valdkondadest (võrreldes nt kaugkütte, veeteenuse, elektrivõrkude võrguteenusega on UPT teenus äärmiselt tööjõumahukas), jääb küsimus, kuidas toimub mudeli järgi tegelike kulude ja mõistliku kasumi tagamine.</p> <p>Nagu on ka viidatud 2021. a Riigikontrolli auditis, siis UPT osutaja konkursil osalemise otsust ei teinud Eesti Post ka 2019. a kergelt, sest teenuse osutamine kehtiva regulatsiooni tingimustes tähendas ettevõttele kahjulikku tegutsemist. Seejuures juhtis Riigikontroll tähelepanu, et ette kahjumit teeniva teenuse osutamisel pole riigivara valitsejana MKM tegelikult juhindunud riigivaraseaduse põhimõttest suurendada kasu ja vältida kahju, mis riik võib saada. Riigikontroll juhtis 2021. a tähelepanu: „Postiteenuste regulaatorina on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumil võimalus muuta vajalikul moel näiteks postiteenuse nõudeid, kompensatsioonisüsteemi või tasusid.“ „Riigivaraseaduse kohaselt peab riigivara valitseja juhinduma põhimõttest, et toiminguid ja tehinguid tehes suurendatakse kasu ja välditakse kahju, mis riik võib saada. Ka võttes arvesse, et universaalset postiteenust osutatakse avalikust huvist lähtuvalt, jääb osaluse valitsemise eesmärgiks teenida mõistlikku kasumit tagavat tulu. Aktsepteerides olukorda, kus ettevõtte on sunnitud pakkuma teenust alla omahinna, ei ole riigivara valitseja vältinud kahju tekkimist.“ (p 65)</p>	Võtame teadmiseks. Oluline on siinkohal ära märkida, et viimane UPT avalik konkurss toimus 2024. aastal, mille tulemusena väljastas Konkurentsiamet Eesti Postile tegevusloa järgmiseks 5 aastaks.

	<p>UPT põhjendatud tasu kavandatud mudel sarnaneb küll teistes reguleeritud valdkondades kasutatavale ja annab etteulatuvalt parema indikatsiooni tuludekulude lõikes, kuid hinnastamise juures liiga pikad tähtajad ja paindlikkuse puudumine paneb UPT osutaja taas kahjumlikult tegutsema.</p>	
3.	<p>A. Põhjendatud tasu arvestamise aluseks olevad kulu komponendid ja tasu arvestamise</p> <p>Alused. Eelnõu § 1 punktiga 49 täiendatakse postiseadust §-ga 39¹–39⁴, mis sätestab UPT põhjendatud tasu, selle suuruse arvestamise alused, põhjendatud tasu kooskõlastamise ning ajutise hinna kehtestamise alused. Eesti Posti kui pikaajase kogemusega UPT osutaja jaoks teeb muret, kuidas edaspidi tagatakse, et UPT-d saab tõesti osutada kulupõhiselt, st kulud saaksid kaetud ja ettevõtjale oleks tagatud mõistlik kasum. Praeguse eelnõu juurde ei ole lisatud UPT põhjendatud tasu arvutamise täpsemate alustega rakendusakti kavandit, mistõttu Eesti Posti arvamus piirdub vaid seaduse eelnõus ja seletuskirjas tooduga.</p> <p>PostiS § 39¹ lg 1 järgi peavad põhjendatud tasu sisse arvatavad kulud olema põhjendatud, lähtuma kuluefektiivsusest ning võimaldama universaalse postiteenuse osutajal õigusaktidega sätestatud kohustuste täitmist. Nimetatud põhimõtte, põhjendatud tasu arvestamise aluseks olevad kulukomponendid kui ka kulude loetelu, mida arvesse ei võeta, on iseenesest arusaadavad, kuid nende sisustamise kohta ei ole Eesti Postil ilma rakendusakti kavandita võimalik seisukohta võtta. UPT teenuse eripära võrreldes teiste reguleeritud valdkonna võrgupõhiste teenustega seisneb selles, et postiettevõtjal võib osaliselt või täielikult kattuvalt koos UPT-ga olla sama võrgu peal erinevaid teenuseid või seonduvalt erinevate teenustega tuleb kanda üldkulusid, mis kulumudeli järgi jagatakse erinevatele teenustele nende osakaalude järgi – eri teenuste eraldi hoidmine kõigi tegevuste lõikes ei ole mõistlik ega säästlik (nt iga erineva teenuse jaoks ei ole vaja eraldi kanderiingi ülal pidada või eraldi raamatupidamisteenust hoida). UPT teenuse osutamisel on käesoleval hetkel peamine vaidluskohd, millised tegevused on olemuslikult ning millises ulatuses UPT-ga seotud ja millised kulud on ebamõistlikult koormavad. Postiseaduse muudatustega asendub tänane olukord sellega, et milline kulu on põhjendatud.</p>	<p>Võtame teadmiseks</p> <p>Lähtudes saabunud tagasisidest ning täiendavatest konsultatsioonidest on otsustatud loobuda kooskõlastamisele saadetud eelnõus plaanitud põhjendatud tasu rakendusmääruse loomisest.</p> <p>Ei arvesta ettepanekut, mis puudutab teenuse osutamise kulu mitte põhjendatuks pidamise korral andmaks õigust lülitada see tegevus tervikuna välja teenuse osutamise protsessist. Esitatud näite puhul võib postiteenuse osutaja puhul, kes osutab lisaks UPT-le ka teisi teenuseid, tekkida UPT põhjendatud tasu kooskõlastamisel vaidluskohaks kujuneda see, kas teatud tegevus on UPT-ga seotud või mitte ja millises ulatuses. Esmalt, nagu eelpool mainisime luuakse rakendusmäärus UPT täpsemate aluste jaoks, mille eesmärgiks on reguleerida täpsemad nõuded ning luua selgust, milliseid kulusid saab põhjendatud tasu sisse arvestada. Teisalt tulebki nendes kuludes või teenustes, kus on regulaatori ja teenuse osutaja vahel erinev arusaam ära põhjendada millistel juhtudel on need kulud põhjendatud kuuluma UPT põhjendatud tasu osaks.</p>

Tänase kogemuse pealt on põhjust arvata, et postiteenuse osutaja puhul, kes osutab lisaks UPT-le ka teisi teenuseid, võib UPT põhjendatud tasu kooskõlastamisel vaidluskohaks kujuneda see, kas teatud tegevus on UPT-ga seotud või mitte ja millises ulatuses. Näiteks on tänagi vaidluskohaks, kas kirjakestidest kirjade kogumise kulu on põhjendatud või mitte või kas kanderingil sõidavad koos perioodikaga UPT saadetised üldse tasuta ning perioodika kuludest kantakse kanderingi kulud. Eesti Posti ettepanek on, et UPT osutajal peab siiski jääma võimalus olukorraks, kus mingit teenuse osutamise kulu ei peeta põhjendatuks, lülitada see tegevus tervikuna välja teenuse osutamise protsessist. See aitab tasakaalustada seda, mis on põhjendatud ja mis mitte. Näiteks, kui raamatupidamiselt oodatakse UPT ja muude teenuste osas eraldi arvestuse pidamist ja lõppmaksete arvelduste protsessi, siis ei ole võimalik asuda seisukohale, et UPT ei tohiks raamatupidamise kulu teatud ulatuses saada. Kui seda tegevust ei tehtaks, ei ole võimalik ka UPT teenust osutada ja selleks kehtestatud nõudeid täita jne. Ühtlasi on äärmiselt oluline metoodikas (ja juba ka seletuskirjas näidetena) avada, mida on peetud silmas põhjendatud tasu arvestamise aluseks olevate kulude all (loetelu PostiS § 39¹ lg-s 2). Selgitame, et eespool on juba kirjeldatud erinevaid arusaamasid seonduvalt vajalike muutuv- ja tegevuskuludega (PostiS § 39¹ lg 2 p 1). Vaidluste vältimiseks peame oluliseks, et juba seletuskirjas parandataks eksitav näide ja sõnastataks seletuskirja lk 14 alt viimases lõigus lause: „*Nende kulude hulka kuuluvad mh nii personalikulu kui ka üldised majandamiskulud.*“ Võivad ju siia kuuluda ka raamatupidamiskulu, juriidilised kulud, teenuse juhtimise ja haldamise kulu, IT-, turundus- ja müügikulu jne.

Samamoodi vajab metoodikas (ja juba ka seletuskirjas näidetena) väljatoomist, millised on ikkagi kulud, mida ei või arvata põhjendatud tasu hulka (PostiS § 39² lg 4). Eespool toodud põhjenduste valguses on äärmiselt oluline, et erinevate teenuste jaoks kahasse kantud kulud (nt raamatupidamine, üldjuhtimisega seotud jms kulud) ei loetaks kergekäeliselt UPT osutamisega

	<p>mitte seotud kuluks ning jäetaks seeläbi teiste postiteenuste kanda (ehk sisuliselt lubamatult ristsubsideeritakse teiste teenuste kaudu UPT teenust).</p> <p>Konkurentsiameti poolt põhjendatud tasu kooskõlastamisel ja vastava metoodika kehtestamisel tuleb silmas pidada, et arusaadavalt peavad hinda lülitatavad kulud olema kuluefektiivsed, kuid Konkurentsiamet ei saa lükata põhjendamatult UPT-ga seotud tegevusi teiste teenuste kanda (ehk ristsubsideerida) ning Konkurentsiamet peab arvestama, et põhjendatuks tuleb lugeda tegevuskulud, mis võimaldavad säilitada UPT tegevuse jätkusuutlikkust ning teenuse nõutud kvaliteeditaset. Seega UPT põhjendatud tasu peab tagama teenuse kvaliteedi ja ohutuse nõuete täitmisel.</p> <p>Eesti Posti ettepanekud: Põhjendatud tasu sisse arvatavad kulud peavad olema põhjendatud, lähtuma kuluefektiivsusest ning võimaldama universaalse postiteenuse osutajal õigusaktidega sätestatud kohustuste täitmist. Juhul kui mingit konkreetset kulu ei peeta põhjendatuks, on teenuse osutajal õigus see tegevus lõpetada ja välja lülitada teenuse osutamisest. Teha vastav täiendus nii eelnõus kui ka seletuskirjas lk 14 alt 3. lõigu lõpus: „<i>Juhul kui mingit konkreetset kulu ei peeta põhjendatuks, on teenuse osutajal õigus see kulu ja tegevus lõpetada ja välja lülitada teenuse osutamisest.</i>“</p> <p>Põhjendatud tasu arvestamise aluste metoodikas ja Konkurentsiameti poolt põhjendatud tasu kooskõlastamisel tuleb silmas pidada, et tegevuskulud peavad võimaldama säilitada UPT jätkusuutlikkuse ja teenuse nõutud kvaliteedi. Täiendada vastavalt ka seletuskirja lk 15 alt 3. lõiku lausega: „<i>Samas peab põhjendatud tasu olema selline, et võimaldab UPT osutajal teenust osutada nõuetekohaselt ja kvaliteetselt.</i>“</p>	
4.	<p>B. Põhjendatud tasu kooskõlastamise tähtaeg ja teavitamise tähtaeg</p> <p>Eelnõu § 1 p-ga 49 täiendatava PostiS §-ga 39³ lõikes 2 on ette nähtud, et Konkurentsiamet kooskõlastab UPT põhjendatud tasu või jätab selle põhjendatult kooskõlastamata 30 päeva jooksul alates taotluse saamisest. Eriti keeruka või töömahuka taotluse menetlemise korral võib Konkurentsiamet pikendada kooskõlastamise tähtaega 60 päevani. Tähtaja pikendamisest</p>	<p>Mittearvestatud. Kuigi kiire menetlus on äärmiselt oluline, ei ole ettepanekuna tehtud tähtajad realistlikud. Ka näiteks ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse hinnaotsuse tegemiseks Ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni seaduse alusel on Konkurentsiametil aega 30 päeva. Samuti on üldine</p>

<p>teavitatakse taotluse esitajat hiljemalt 30 päeva jooksul alates taotluse esitamisest. Eelnõus on ette nähtud PostiS §-s 39¹ lg-s 3, et UPT osutaja teavitab avalikkust põhjendatud tasu suurusest oma veebilehel ja postkontoris vähemalt 30 päeva enne tasu jõustumist.</p> <p>UPT eripära tõttu on tegevus- ja muutuvkulude osakaal suur, mistõttu on vajalik ajale jalgu jäämata muuta ka põhjendatud tasu suurust. Erinevalt teistest reguleeritud valdkondadest on UPT teenus märkimisväärselt suuremas ulatuses tööjõukuludest sõltuv – lausa 70% ulatuses, millest omakorda väga suur osa on sõltuv miinimumpalga muutusest. Kui Eesti Post saab alles detsembris teada järgmise kalendriaasta jaanuarist kehtiva miinimumpalga ning alles seejärel mitmekuulise menetluse tulemusena kehtestatakse põhjendatud tasu, on Eesti Post juba UPT osutamisega saanud märkimisväärselt kahjumit, sest tööandjana peab Eesti Post tagama vähemalt miinimumtöötasu või sellega seotult indekseeritud töötasu. Suuresti tööjõust sõltuv UPT osutaja peab teenust osutades arvestama miinimumpalga muutustega, mis kehtestatakse aga üsna enne kalendriaasta algust. Ettevõtja peab lisaks kooskõlastamise tähtajale juurde arvestama ka uuest põhjendatud tasust avalikkuse teavitamise tähtaja ehk nn ooteaja (PostiS § 39¹ lg 3). Kokkuvõttes tähendab eelnõus ette nähtud kooskõlastamise tähtaeg koos etteteavitamise tähtajaga UPT osutaja jaoks juba ette vähemalt 3-6 kuu pikkust kahjumlikku tegevust. Kui kooskõlastamismenetlus venib pikemaks, tähendab see kahjumi veelgi enam suurenemist, sest ettevõtjal tuleb juba tekkivad suurenenud kulud kanda (nt Eesti Vabariigi töötasu alammäära suurenemisest tulenevalt on vaja töötajatele töötasu maksta uute määrade järgi ning tööandjana ei ole UPT osutajal võimalik seda kulu edasi lükata). Seepärast on vajalik lühendada nii kooskõlastamise kui ka teavitamise tähtaegu.</p> <p>Kui ministeerium muudab postiseaduse regulatsiooni nii, et uued tähtajad tegelikkuses kasumlikkusele kaasa ei aita, on ministeerium rikkunud RVS §-st 8 lg-st 1 tulenevat kohustust valitseda riigivara eesmärgipäraselt, otstarbekalt, säästlikult ja heaperemehelikult.</p>	<p>tava, et tarbijatele või klientidele teavitatakse hinnamuutustest ette vähemalt 30 päeva. Seega on tegemist tavapärase praktikaga.</p> <p>Ei saa nõustuda väitega, et eelnõus ette nähtud kooskõlastamise tähtaeg koos etteteavitamise tähtajaga UPT osutaja jaoks juba ette vähemalt 3-6 kuu pikkust kahjumlikku tegevust tähendaks. Eelnõu kohaselt tuleb Konkurentsiametil kooskõlastada põhjendatud tasu 30 päeva jooksul. Eriti keeruka või töömahuka taotluse menetlemise korral võib Konkurentsiamet pikendada kooskõlastamise tähtaega 60 päevani. Seega võiks menetlus, koos vajaliku ooteajaga võtta 2-3 kuud. UPT osutaja peaks põhjendatud tasu esitamisel selle ajaga arvestama ning enda kulusid planeerima selliselt, et täiendav kulu tekiks samaaegselt, mil saabub kooskõlastus põhjendatud tasu osas.</p> <p>UPT osutajal õigust esitada põhjendatud tasu ei ole eelnõu kohaselt seotud riikliku alampalga kokkuleppega, vaid eelnõuga lisatav § 39² lõike 3 sätestab, et põhjendatud tegevuskulude leidmisel arvestatakse kulude dünaamikat ajas ja selle võrdlust alampalga muutusega. Nagu eespool välja toodud osutab UPT osutaja ka teisi postiteenuseid ning UPT käive on viimastel aastatel moodustanud alla 10% teenuse osutaja käibest, seega ei saa UPT põhjendatud tasu potentsiaalne menetlus mängida kandvat rolli kogu ettevõtte palgatõusu otsustes.</p>
--	--

	<ul style="list-style-type: none"> • RVS § 10 lg 2 kohaselt on äriühingus osaluse valitsemise põhieesmärgiks reeglina õigusakti, põhikirja või halduslepinguga sätestatud avalikust huvist lähtuva funktsiooni täitmine, näiteks tegevusalal tegutsemine, millega peab kaasnema ka tulu saamise eesmärk kaupade müügi või teenuste osutamise teel tasu eest, mis tagab mõistliku kasumi. • Kuivõrd mõistlikku kasumit antud olukorras ei tagata, on osaluse valitsemise põhieesmärgist kõrvale kaldunud ning riigivara valitsemine ei toimu eesmärgipäraselt. <p>Põhjendatud tasu kooskõlastamise menetlus peaks olema loodud võimalikult lihtsana ning välistatud peaks olema põhjendamatud päringud. See tähendaks, et kooskõlastustaotluse läbi vaatamine ei tohi kujuneda pikaks menetluseks. Kui menetlus hakkab venima, peab olema võimalik alternatiivsete mehhanismidega kehtestada vahepealseks perioodiks põhjendatud tasu või peab olema ette nähtud tekkiva kahjumi hüvitamismehhanism.</p> <p>Kooskõlastamise tähtajaga seondub ka eelnõuga PostiS § 39³ lg-s 3 ette nähtud tähtaegade peatumine ajaks, kuni UPT osutaja esitab Konkurentsiametile vajaliku teabe taotluse kohta otsuse tegemiseks. Mõistame, et samasisuline on ka teistes reguleeritud valdkondades hinna kooskõlastamise menetluste põhimõte. Siiski on äärmiselt oluline, et Konkurentsiamet saab menetlust peatada üksnes juhul, kui puuduolev teave on tõesti asjassepuutuv ja ei võimalda otsust teha. Sellega tuleb täiendada ka seletuskirja.</p> <p>Eesti Posti ettepanekud:</p> <p>Lühendada Konkurentsiameti poolt põhjendatud tasu taotluse kooskõlastamise tähtaega 10 päevale, pikendamise võimalusega 20 päevale ning uuest põhjendatud tasust teavitamise tähtaega 10 päevale.</p> <p>Täiendada seletuskirja, et menetluse peatamise alus PostiS § 39³ lg 3 järgi on mõeldud vaid olukordadeks, kus tõesti on puudu oluline asjassepuutuv teave ja otsust ei ole võimalik teha.</p>	<p>Samuti ei saa nõustuda sooviga, et menetluse ajaks peab olema võimalik alternatiivsete mehhanismidega kehtestada põhjendatud tasu või peab olema ette nähtud tekkiva kahjumi hüvitamismehhanism. UPT osutaja ülesanne on arvestada ning planeerida oma tegevuses potentsiaalse menetlusajaga juba taotlus esitamise hetkel. Konkurentsiameti ülesanne on seevastu pidada nimetatud tähtaegadest kinni.</p> <p>Seletuskirja täiendatud § 39³ lõike 3 ettepaneku osas.</p>
--	--	--

5.	<p>C. UPT osutajale ei pea panema eraldi tõendamiskohustust</p> <p>Eelnõuga nähakse PostiS § 39² lg-s 6 ette UPT osutaja kohustus tõendada põhjendatud tasu vastavust käesoleva seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide nõuetele.</p> <p>Eesti Posti hinnangul on nimetatud säte ülemäärane. Põhjendatud tasu kooskõlastamise käigus tuleb igal juhul ettevõtjal põhjendada muudatuse vajadust. Ainuüksi PostiS § 39² lõike 2 kohaselt <u>põhjendatud tasu sisse arvatavad kulud peavad olema põhjendatud</u>, lähtuma kuluefektiivsusest ning võimaldama universaalse postiteenuse osutajal õigusaktidega sätestatud kohustuste täitmist. Teisisõnu tuleneb juba siit ettevõtja kohustus oma taotlust põhjendada. Sarnane regulatsioon on ka teistes reguleeritud valdkondades (nt ELTS-s, kaugkütteseaduses, ÜVVKS-s).</p> <p>Seadusele vastavuse ja õigusaktide nõuetele vastavuse tõendamisega tegelemine kaldub menetluse eesmärgist kõrvale ja on sel viisil ülemäärane. Kui on etteheiteid ettevõtja tegevuse vastavusele Postiseaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide nõuetele, on tegemist järelevalve küsimusega.</p> <p>Eesti Posti ettepanek: Välja jätta PostiS § 39² lg 6.</p>	<p>Arvestatud. Säte eemaldatud eelnõust.</p>
6.	<p>D. Põhjendatud tasule üleminekul tasude muutuse osas on vaja teha muudatused</p> <p>Eelnõuga nähakse ette PostiS § 53¹ UPT põhjendatud tasule ülemineku regulatsioon. Seejuures on paragrahvi lõikes 3 kirjas, et Konkurentsiamet ei kooskõlasta aastatel 2026-2030 tasu, mis on suurem kui 20 protsenti eelmise aasta tasust. Postiteenuse osutajal on UPT teenuse osutamisel õigus saada kaetuks teenuse osutamise põhjendatud kulud ja teenida mõistlikku kasumit. Eelnõu kohaselt toimub taskukohaselt tasult üleminek kulupõhisele hinnale etapiviisiliselt. Arvestades ka eelnõust tulenevaid efektiivsusmeetmeid ja piiranguid põhjendatud tasu tõstmisele, siis Eesti Posti hinnangul saavutab UPT teenus kulupõhisele mitte varem kui kolm aastat peale uuele rahastamismehhanismile üleminekut. Kolm aastat peale Postiseaduse ja selle</p>	<p>Mittearvestatud. Peame vajalikuks säilitada kaitsemehhanismid, mis tagavad, et taskukohaselt tasult põhjendatud tasule üleminek ei ole tarbijatele liiga järsk. Seda enam, kui välismaalt Eestisse saabuva mahu pealt on piirmäärad aastaseks muudatuseks ees, on vajalik tagada, et ka riigisisese ning Eestist väljuva suunal oleks potentsiaalne hinnatõus tarbijale vastuvõetav. Järsk hinnatõus võib potentsiaalselt vähendada ka tulu, kui hinnatõusu järel vähenevad mahud prognoositust kiiremini. Leiame, et paari aastane reguleeritud üleminek kaitseb ühtlaselt nii UPT kasutaja huve kui tagab ka</p>

	<p>rakendusaktide vastuvõtmisest. Lisaks on oluline arvestada, et 50% UPT kahjumist tuleb välismaalt Eestisse saabuva mahu pealt ja seal on piirmäärad aastaseks muudatuseks ees, siis see on juba oluline mõjutaja, et ettevõttele ei muutu see koheselt, vaid ca 3 aastat peale postiseaduse vastuvõtmist. Siseriikliku ja Eestist väljuva teenuse osas on hetkel näha samuti, et kui kehtib piirmäär 20% aastas ja esmane muutus tuleb 2026. a alguses, siis UPT saavutab parimal juhul kulupõhisuse 2028. a lõpuks. Samas puudub eelnõus igasugune lahendus vahepealse perioodi kulude katmiseks.</p> <p>Eesti Posti ettepanek: eelnõust välja jätta säte, mille kohaselt Konkurentsiameti poolt põhjendatud tasu kooskõlastamisel aastatel 2026-2030 on seatud piirang, et tasu ei tohi olla suurem kui 20 protsenti. Alternatiivselt on vaja tagada UPT osutajale ülemineku perioodil UPT osutamisega tekkiv ebamõistlikult koormavate kulude hüvitamine analoogselt kehtiva regulatsiooniga, kus taskukohane tasu ei korva kõiki UPT osutamisega tekkivaid kulusid ja mõistlikku kasumit.</p>	<p>pikas perspektiivis UPT teenuse osutaja jätkusuutlikkuse.</p> <p>Oleme lähtuvalt tagasisidest tõstnud piirmäära 50%-ni, mis kooskõlas viimaste tasukohaste tasude muutustega peaks katma kulupõhisuse juba esimestel aastatel.</p>
7.	<p>UPT rahastamisega seotud rahastamiskohustuse lõpetamine</p> <p>Eelnõu § 1 p 56 kohaselt täiendatakse seadust §-ga 53², mis näeb ette UPT rahastamisega seotud rahastamiskohustuse lõpetamise. Rakendussätete kohaselt on piiratud kehtiva rahastamismehhanismi järgi viimast korda esitatava ebamõistlikult koormava kulu hüvitis UPT makse ulatusega. Tegemist on põhjendamatu piiranguga, sest UPT osutajal on õigus ebamõistlikult koormavate kulude hüvitamisele ulatuses, milles taskukohane tasu ei võimalda UPT osutamise kohustuse täitmisega seotud põhjendatud kulude katmist ja mõistliku kasumi saamist (PostiS § 41¹ lg 4). Eesti Post on eespool ka selgitanud, et tegemist on olukorraga, kus riigivara valitseja ei juhindu riigivaraseaduse põhimõttest suurendada kasu ja vältida kahju, mis riik võib saada. Vastav piirang tuleb eelnõust välja jätta.</p> <p>Eesti Posti ettepanek: Välja jätta PostiS § 53² lg 4.</p>	Arvestatud.
8.	<p>UPT osutaja avaliku konkursi ebaõnnestumisel teenuse ülevõtmine</p>	Võetud teadmiseks.

	<p>Eelnõu § 1 p 13 kohaselt muudetakse PostiS § 6 lg 2 selliselt, et UPT osutaja avaliku konkursi ebaõnnestumisel paneb Konkurentsiamet universaalse postiteenuse osutamise kohustuse kuni viieks aastaks riigi osalusega äriühingule, kes osutab paki- ja postiteenuseid. Kehtiv säte arvestab sellega, et ettevõtjal peab olema UPT osutamise tegevusluba – tegevusloa omamine on aga seotud otseselt UPT osutamiseks ka võimekuse olemasoluga. Eelnõu näeb aga ette täiesti teistsuguse lähenemise. Nagu ka seletuskirjas on märgitud, siis seni on küll UPT avalikel konkurssidel osalenud vaid Eesti Post, siis UPT rahastamise liikumisel kulupõhiseks ei saa välistada, et tulevikus võib tekkida ka teistel postiteenuse osutajatel huvi konkursil osalemise vastu. Kui UPT avalikul konkursil määratakse UPT osutajaks muu ettevõtja kui Eesti Post ning kui järgmine avalik konkurss ebaõnnestub, siis pakutud regulatsiooni kohaselt peaks riigi osalusega äriühing, kes osutab paki- ja postiteenuseid, suutma võtta UPT teenuse üle ilma etteteatamisajata.</p> <p>Eesti Post leiab, et siin ei ole arvestatud UPT teenuse osutamise ülevõtmiseks vajaliku ettevalmistusajaga, mis Eesti Posti hinnangul on minimaalselt 6 kuud. Kui UPT tegevusluba on olnud 5 aastat teisel ettevõtjal, siis Eesti Post ei ole selleks ajaks säilitanud UPT jaoks vajalikku võrku, st ei koguks ja ei kannaks UPT saadetisi ei siseriiklikult ega rahvusvaheliselt, ei toimetaks kätte perioodilisi väljaandeid jne. Sellest tulenevalt oleks ka postiringide logistikas hoopis teine ülesehitus. Juhul kui riigi osalusega äriühingule määratakse antud kohustus uuesti, siis see tähendaks väga suuri muudatusi nii siseriikliku logistika ülesehituses kui ka rahvusvahelise võrgu taastamises. Näitena saab tuua, et UPT tegevusloata, oleks ettevõttel tänase 800 postikulleri asemel ca 350 postikullerit, vähemalt 50% väiksem autopark, tõenäoliselt ei oleks postiasutusi, kirjakaste jne. Rahvusvahelisel tasandil on vaja taastada oluliselt laiemalt transpordiühendused jm lahendused. Seega, kui tekiks sisuliselt olukord, kus ettevõtte peab võrgu taastama, siis selleks on vajalik ette näha minimaalselt 6 kuud ette teatamist.</p>	<p>Rahandusministeeriumi poolt laekunud tagasiside valguses oleme nimetatud sätte muutmisest loobunud.</p>
--	---	--

	<p>Eesti Posti ettepanek: Eeltoodust lähtuvalt on vaja näha regulatsioonis ette, et UPT teenust peab jätkama senine ettevõtja vähemalt 6 kuud, kui ta ei ole riigi osalusega postiettevõtja, ning sellele järgnevalt paneb Konkurentsiamet UPT osutamise kohustuse kuni viieks aastaks riigi osalusega postiettevõtjale.</p>	
9.	<p>Postipakk ei ole partiisaadetis Eelnõu § 1 p 7 kohaselt muudetakse PostiS § 4 lg-s 8¹ partiisaadetise määratlust. Sätte kohaselt edastatakse partiisaadetisena kirisaadetis (p 1), aga ka postipakk tähtsaadetisena, mille saatja annab postiteenuse osutajale samaaegselt üle edastamiseks vähemalt 25 saajale.</p> <p>Eelnõu ei arvesta sellega, et partiisaadetisena edastatav postipakk tähtsaadetisena (postkontorist üleantud ja postkontorist väljastatav) ei ole enam kättesaadav. Arvestades, et tarbijad kasutavad selles osas vabaturuteenuseid ja mugavamaid kanaleid, puudub turul nõudlus tähtsaadetisena postipaki järele.</p> <p>Eesti Posti ettepanek: Eelnõust välja jätta PostiS § 4 lg 8¹ p 2 ning piirduda partiisaadetise määratluses vaid kirisaadetisega.</p>	<p>Arvestatud. Edaspidi edastatakse partiisaadetisena kirisaadetis liht- ja tähtsaadetisena, mille saatja annab postiteenuse osutajale samaaegselt üle edastamiseks vähemalt 100 saajale;</p>
10.	<p>Eelnõuga on vaja muuta ka kirisaadetise mõistet Kehtiva PostiS § 4 lg 2 kohaselt on kirisaadetis postiteenuse osutajale edastamiseks üleantud adresseeritud ning nõuetekohaselt pakitud ese või esemed. Kirisaadetis on näiteks kiri, trükis ja pisipakk. 2026. aastast jõustuvad UPU konventsiooni muudatused¹, mille kohaselt R (tähitud) maksikiri on ainult pabersisuga saadetis. See tähendab, et 2026. aastast ei pakuta tähitud kirisaadetisena enam saadetise edastamisena tähitud kirjateenust. See liigub pakisaadetiseks. Pabersisuga dokumente saab endiselt edastada tähitud kirisaadetisena. Postiseaduse muutmisel on võimalik juba praegu teha vastavad muudatused, et välistada 2026. aastast PostiS § 4 lg 2 ja lg 7 vastuolu UPU konventsiooniga.</p>	<p>Arvestatud. Eelnõu täiendatud.</p>

¹Kättesaadav: <https://docs.upu.int/download/cng/e4/cngprop20>

	<p>Eesootavat muudatust arvestades on mõistlik juba praegu postiseaduses ühtlustada samal põhimõttel nii siseriikliku tähtitud kirja kui rahvusvahelise tähtitud kirja, et klientide jaoks võimalikult vähe segadust tekitada. Kuna on teada, et ka kirisaadetiste kaalu ja mõõtmetega on plaanis muudatusi, siis samuti on ettepanek seadustest ja määrustest kõik mõõdud välja võtta ja teha viide Ülemaailmse Postiliidu (Universal Postal Union) nõuetele. Need muutuvad vastavalt Ülemaailmse Postiliidu regulatsioonidele ja kajastatakse kliendi jaoks teenuse tüüptingimustes. Eesmärk on, et siseriiklik regulatsioon ei saaks takistuseks, kui muutuvad UPU regulatsioonid ja nõuded.</p> <p>Eesti Posti ettepanek: Muuta PostiS § 4 lõiget 2 ja sõnastada järgmiselt: <i>„Kirisaadetis on postiteenuse osutajale edastamiseks üleantud adresseeritud ning nõuetekohaselt pakitud saadetis, mis vastab siduvates Ülemaailmse Postiliidu aktides kirjapostile kehtestatud mõõtmete, sisu ja kaalu nõuetele.“</i></p> <p>Postiseaduses kui määrustes ei ole mõistlik kajastada kirisaadetise sisu, mõõtude ja kaalu infot.</p>	
11.	<p>Ettepanekud seletuskirja osas ja rakendusaktide kavandite osas Seletuskirja tasemel on vajalik järgmine tehnilisemat laadi muudatus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Automatiseeritud juurdepääsupunkti (seletuskirja lk 8) ei ole mõistlik pidada üheselt vaid pakiautomaadiks, küll võib pakiautomaadi tuua näitena ja jätta loetelu tuleviku lahenduste tarbeks avatuks. Automatiseeritud juurdepääsupunkt võib olla tulevikus mistahes lahendus, mis aitab teenuse osutamisele kaasa. <p>Rakendusaktide osas oleme esitanud ettepanekud e-kirja teel.</p> <p>Loodame, et eeltoodud ettepanekud võetakse arvesse eelnõus ja selle rakendusaktides. Eesti Post postiteenuse osutajana soovib, et Eesti postiturul on võimalik kaasaegselt areneda ja selleks üheks eelduseks on mõistlik ja läbimõeldud regulatsioon.</p>	<p>Arvestatud. Seletuskirja vastavat lõiku muudetud.</p> <p>Rakendusakte puudutavad muudatusi on arvestatud niipalju kui võimalik. Rakendusmääruste välja töötamine tehakse koostöös Eesti Postiga.</p>
Rahandusministeerium		

1.	<p>Rahandusministeerium kooskõlastab postiseaduse muutmise ja sellega seondult teiste seaduste muutmise seaduse (edaspidi eelnõu) järgmiste märkustega.</p> <p>Eelnõu § 1 punktiga 13 sätestatakse universaalse postiteenuse (edaspidi UPT) osutamise kohustuse andmine riigi osalusega äriühingule juhul, kui avalik konkurss luhtub.</p> <p>Leiame, et välja tuleb töötada universaalne lahendus teenusepakkuja pankroti korral teenuse toimimiseks omanikuneutraalselt. Teeme ettepaneku jätta eelnõust välja fraas „riigi osalusega“ või jätta antud punkt eelnõust üldse välja (st jätta postiseaduse (edaspidi PostiS) § 6 lg 2 muutmata). Vabariigi Valitsus on otsustanud analüüsida AS-i Eesti Post erastamist (Vabariigi Valitsuse kabinetinõupidamise otsus 15.02.2024). Teadmata erastamise lõpptulemust ei saa eeldada, et riigil on tulevikus osalus postiteenust osutavas ettevõttes. Seletuskirjast võib välja lugeda, et AS-i Eesti Post pankrot oleks nagu välistatud („avaliku konkursi võidab näiteks eraomandis postiteenuse osutaja, kes /---/ ei ole enam suuteline või võimeline UPT teenust osutama (nt on pankrotis).“). See ei vasta tõele ja palume seletuskirja parandada selliselt, et oleks arusaadav, et ka AS-i Eesti Post pankrot ei ole välistatud (tegemist on samuti eraõigusliku piiratud vastutusega äriühinguga). Vastasel korral antakse turule signaal, et AS-i Eesti Post maksevõime ning jätkusuutlikkus on riiklikult garanteeritud, mis oleks turuosaliste eksitamine ja konkurentsi kahjustav ega vastaks tõele.</p>	<p>Arvestatud.</p> <p>Jätame kõnealuse sätte muutmata.</p>
2.	<p>Eelnõuga täiendatakse PostiSi uue regulatsiooniga, mis sätestab eksterritoriaalse postivahetuskeskuse asutamise. Lisatava PostiSi § 211 lg 1 järgi on eksterritoriaalne postivahetuskeskus Ülemaailmse Postiliidu konventsiooni kohaselt teise riigi UPT osutaja poolt väljaspool asukohariiki ärilisel eesmärgil asutatud ja juhitud ettevõtte, mille eesmärgiks on postiteenusega seotud äritegevus väljaspool asukohariigi territooriumi. Ehkki § 21¹ lg 2 p 1 järgi on postivahetuskeskuse asutamine võimalik riikide vahel vastastikkuse põhimõtet arvestades, et anna säte alust tõlgenduseks, et teise riigi eksterritoriaalne postivahetuskeskus on võrdsustatud Eestis tegutseva UPT</p>	<p>Võtame teadmiseks. Oleme kõnealuste eelnõu punktide (eksterritoriaalse postivahetuskeskusena tegutsemise korral majandustegevusteates esitatavad andmed ja eksterritoriaalne postivahetuskeskus ja selle asutamisele esitatavad nõuded) sisustanud koostöös Eesti Maksu- ja Tolliametiga.</p>

	<p>osutajaga. Juhime sellele tähelepanu seetõttu, et Euroopa Liidu tollialases regulatsioonis on UPT osutajale kehtestatud erireeglid postiliiklusega seotud tollidokumentatsiooni esitamiseks, postisaadetiste tollivormistuseks, sh postitransiidi kasutamiseks ning tollijärelevalve läbiviimiseks. Sealjuures ei tulene ELi tolliõigusest, et eksterritoriaalne postivahetuskeskus on võrdsustatud riikliku tegevusloa alusel tegutseva UPT osutajaga. Kui Eestis asutatakse eksterritoriaalne postivahetuskeskus, siis enne postisaadetiste veoga alustamist tuleb koostöös Maksu- ja Tolliameti ning postivahetuskeskusega paika panna kasutatavad ELi tolliõiguse kohased tolliprotsessid, arvestades tolliseaduse §-s 9 sätestatud.</p>	<p>Täiendavalt oleme eelnõud täiendanud seletuskirja välja toodud kommentaari valguses.</p>
3.	<p>Eelnõu § 1 punktiga 49 lisatavas PostiS § 39¹ lg 2 punktis 4 on nimetatud tulukust, kuid mujal eelnõus on läbivalt põhjendatud tasu juures mainitud vaid kulusid. Selguse huvides teeme ettepaneku sõnastada § 39¹ lg 2 punkt 4 ümber „kapitalikulu katmine ehk põhjendatud tulukus.“ Selliselt on selgelt ja üheselt aru saada, et ka põhjendatud tulukus on sisuliselt ühe kulukomponendi katmine.</p>	<p>Arvestatud.</p>
4.	<p>Sama punktiga lisatava PostiS § 39³ lõike 2 esimese lause viimane sõna peaks olema „saamisest“.</p>	<p>Arvestatud.</p>
5.	<p>Eelnõuga lisatav PostiS § 39⁴ lõige 2 välistab võimaluse, et uute asjaolude ilmnemisel kehtestaks Konkurentsiamet uue ajutise hinna ajal, mil hinnataotlus ei ole kooskõlastatud. Kas see on taotluslik või tuleks jätta Konkurentsiametile võimalus ajutise hinna kehtimise ajal määrata uus ajutine hind (nt mõne sisendhinna olulisel kallinemisel või odavnemisel)?</p>	<p>Selgitame. Eelnõu § 39⁴ lõike 1 kohase ajutist hinda saab kehtestada tingimusel, et UPT osutaja on jätnud täitmata Konkurentsiameti ettekirjutuse. Tegemist on seega eelkõige kaitsemehhanismiga olukorraks, kui UPT osutaja on rikkunud reegleid või jätnud täitmata nõuded. Seega ei ole nimetatud ajutise hinna kehtestamisel tegemist pikaajalise protsessiga, vaid ajutise lahendusega seniks kuni on täidetud nimetatud ettekirjutus ning teenus osutatakse käesoleva seaduse sätestatud põhimõtetel.</p>
6.	<p>Eelnõuga lisatav PostiS § 53¹ lõige 3 seab lae iga-aastasele hinnatõusule. Kas eelnõu koostajad on hinnanud uuendatud põhimõtete järgi kujunevat UPT tasu ilma antud piirangut seadmata ja kui suur on selle piirangu mõju UPT osutajale? Selline lae seadmine koos vana toetuskeemi lõpetamisega seab ettevõtjale</p>	<p>Selgitame. Seletuskirja lk 28 (UPT põhjendatud tasu mõju) oleme täiendanud selgitusega tuues välja, et arvestades tänaseid prognoose on UPT kulupõhine hind riigisiselt saadetava lihtkirja puhul</p>

	<p>täiendava rahalise koormuse ja on vastuolus eelnõu üldise eesmärgiga viia teenus kulupõhiseks. Sellist hinnatõusu lage ei ole seatud ka teistes reguleeritud tegevusvaldkondades (elektrivõrk, gaasivõrk jms). Kui eesmärk on vältida ülijärsku hinnamuutust, siis alternatiivina tuleks luua teenusepakkujaale võimalus hinnamuutuse lae tõttu saamata jäänud tulu hilisematel aastatel (koos kapitalikuluga) tagasi teenida. Näide: kui kulupõhine hinnatõus oleks esimesel aastal 30%, aga lagi on seatud 20% peale, siis saaks teenusepakkuja osa hinnatõusust viia edasi järgmisesse aastasse (hind tõuseks esimesel aastal 20% ja teisel aastal ca 9%). Selliselt on tagatud, et üle pikema ajaperioodi on teenuseosutaja siiski saanud tulu, mis katab kulud koos kapitalikuluga.</p>	<p>hinnanguliselt 2,4 eurot. Teatavasti on regionaal- ja põllumajandusminister saatnud kooskõlastusringile määruse muudatuse, millega tõuseks hind 1,5 euroni, ehk hinnatõus ilma kaitsemehhanismiga oleks ca 60%. Eesti Post on hinnanud, et siseriikliku ja Eestist väljuva teenuse osas piirmääraga 20% aastas, olukorras kus esmane muutus tuleb 2026. a alguses, saavutab UPT kulupõhise 2030. aastaks ehk üleminekuaja lõpuks. Selle valguses oleme tõstnud eelnõus piirmäära 50% ning muutnud üleminekuajaga kahe aasta peale. Seeläbi on võimalik liikuda kiiremini kulupõhise poole.</p>
7.	<p>Teeme ettepaneku jätta eelnõu § 1 punktist 56 välja lisatav PostiS § 53² lõige 4. Eelnõu üldine eesmärk on muuta UPT teenuse osutamine teenuse pakkuja vähem koormavaks, kuid antud piirangu seadmine jätab senise UPT osutaja ilma tasust, mis kehtiva seadusega oleks talle ette nähtud. Seega on antud piirang UPT osutajat selgelt kahjustav ning töötab vastupidiselt kogu ülejäänud eelnõu eesmärgiga. Antud lõikega sisuliselt välistatakse mitme aasta eest UPT hüvitise saamine seoses UPT fondi ammendumisega. Õiguskantsler on seoses elektrituruseaduse muutmisega leidnud, et toetuse ennetähtaegne lõpetamine ei vasta põhiseadusele². Praeguse eelnõu järgi tekiks olemuslikult sama olukord: UPT osutaja (AS Eesti Post) on teenust osutanud teadmise, et ta saab fondist kahjumi katmiseks toetust, kuid seaduse muudatusega jäetakse toetuse saaja varem lubatud toetusest ilma. Oluline ei ole siin ka fondist raha lõppemise fakt, sest selle eest ei saa panna vastutust teenuse osutajale. Fondi piisavuse tagamise kohustus on Konkurentsiametil (PostiS § 41² lg 6).</p>	<p>Arvestatud. Kõnealune säte eelnõust eemaldatud.</p>
8.	<p>Eelnõu seletuskirja kohaselt jõustuvad seaduse § 1 punkt 51, 53 ja 55 2026. aasta 1. juulil ja samas on antud selgitused hilisema jõustumisaja kohta. Eelnõu tekstist see aga välja ei tule. Palume need ebatäpsused ka eelnõu tekstis parandada, et oleks selge, milliste sätete kohaselt üleminekuajal PostiS §-s 41¹</p>	<p>Selgitame. Kooskõlastamisele esitatud eelnõu § 4 (seaduse jõustumine) sätetes olid ekslikult jäänud viimased muudatused sisse viimata. § 4 lõige 1</p>

² <https://www.err.ee/1609570138/madise-iru-elektrijaama-toetuseta-jatnud-muudatus-ei-vasta-pohiseadusele>

	<p>nimetatud taotlust universaalse postiteenuse osutamise kohustuse täitmisega seotud ebamõistlikult koormavate kulude hüvitamiseks menetletakse.</p>	<p>sätestab seaduse üldise jõustumise aja ning lõigetes 2 ja 3 sätestatakse erijuhud.</p> <p>PostiS §-s 41¹ nimetatud taotlust universaalse postiteenuse osutamise kohustuse täitmisega seotud ebamõistlikult koormavate kulude hüvitamiseks menetletakse taotluse esitamise ajal kehtinud õigusnormide alusel ja korras. Nimetatud sätted, mis reguleerivad universaalse postiteenuse osutamise kohustuse täitmisega seotud ebamõistlikult koormavate kulude hüvitamist saavad seega kehtetuks muutuda peale viimase ebamõistlikult koormavate kulude hüvitamise taotluse esitamist.</p> <p>Eelnõu ja seletuskiri läbivalt üle vaadatud seaduse jõustumise osas laekunud kommentaaride valguses.</p>
9.	<p>Eelnõu kohaselt ei nõuta edaspidi tegevusluba mitteuniversaalse postiteenuse osutamiseks ja seetõttu tunnistatakse eelnõu §-ga 2 kehtetuks riigilõivuseaduse (edaspidi: <i>RLS</i>) § 261⁵, mis näeb ette riigilõivumäära mitteuniversaalse postiteenuse tegevusloa andmise ja muutmise taotluse läbivaatamise eest. Kuna UPT osutamine eeldaks jätkuvalt tegevusluba, siis jääb kehtima <i>RLS</i> § 261⁴.</p> <p>Kehtiv <i>PostiS</i> ega eelnõu ei sisalda õiguslikku alust riigilõivu võtmiseks UPT tegevusloa andmiseks ja muutmiseks. <i>RLS</i> § 2 kohaselt on riigilõiv „.../ seaduses sätestatud juhul ja käesolevas seaduses sätestatud määras tasutav summa lõivustatud toimingute tegemise eest.“ See tähendab, et <i>RLS</i> sätestab üksnes riigilõivumäära, kuid mitte õigusliku aluse selle nõudmiseks – nimetatud alus peab tulenema eriseadusest, ehk antud juhul <i>PostiS</i>-st. Seega teeme ettepaneku sätestada <i>PostiS</i>-s õiguslik alus riigilõivu võtmiseks UPT tegevusloa andmise ja muutmise eest.</p>	<p>Arvestatud. Täiendatud eelnõud vastavalt.</p>

10.	<p>Eelnõule lisatud ministri määruse „Nõuded universaalse postiteenuse osutamise kohta“ kavandi § 3 sätestab nõuded postiteenuse kvaliteedile. Säte võimaldab muuhulgas UPT osutajal justkui muuta saadetise kättetoimetamise päeva vastavalt oma kaalutlusele. Kuigi maksukorralduse seadus on eriseaduseks ja PostiS § 36¹ lõike 4 kohaselt kohaldatakse menetluskärdokumentide kättetoimetamisele PostiS-t üksnes ulatuses, milles see ei ole vastuolus menetluskärdokumentide kättetoimetamise sätetega menetlusseaduses, siis palume täpsustada, kas ja kuidas see regulatsioon võib mõjutada maksukorralduse seaduse § 53¹ lõike 4 rakendamist.</p>	<p>Selgitame. Ministri määruse „Nõuded universaalse postiteenuse osutamise kohta“ kavandi § 3 seab kohustuse universaalse postiteenuse kvaliteedile. Universaalse postiteenusena liiguvad saadetised füüsiliste isikute vahel. Maksukorralduse seadus 4. peatükis välja toodud dokumendid ei liigu universaalse postiteenusena vaid nn ärikirja teenusena, mis ei kuulu universaalse postiteenuse alla. Seega ei oma eelmainitud regulatsioon mõju maksukorralduse § 53¹ lõike 4 rakendamisele.</p>
-----	---	---